

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria populației Europei în sec. XVIII-XX și demografie istorică

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UBB – Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie modernă, arhivistică și etnologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie și studii culturale
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istoria și antropologia epocii moderne
1.7. Forma de învățământ	IF

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria populației Europei în sec. XVIII-XX și demografie istorică				Codul disciplinei	HMR1142
2.2. Titularul activităților de curs			Prof. Univ. Dr. Ioan BOLOVAN				
2.3. Titularul activităților de seminar			Prof. Univ. Dr. Ioan BOLOVAN				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					
Tutoriat (consiliere profesională)					
Examinări					
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					
3.8. Total ore pe semestru					
3.9. Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Înscrierea la cursul de față este condiționată de parcurgerea unor cursuri și discipline din sfera socio-umană (studii la nivel licență sau masterat în domeniile istorie, relații internaționale și studii europene, sociologie și asistență socială, teologie, etnologie, filosofie, economie, comunicare și relații publice, jurnalism etc.).
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
--------------------------------	--

5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	
--	--

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	1. Abilitatea de a identifica surse statistice și demografice referitoare la istoria populației 2. Abilitatea de a valorifica informațiile statistico-demografice din diverse surse istorice 3. Analiza și compararea tezelor, teoriilor demografice 4. Procesarea documentelor cu conținut statistico-demografic
Competențe transversale	1. Înțelegerea mecanismelor care influențează evoluția populației în prezent 2. Înțelegerea rolului ca individ în cadrul unei comunități 3. Participarea activă la sensibilizarea semenilor față de problemele demografice actuale și viitoare (scăderea fertilității, îmbătrânirea demografică etc.)

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul urmărește introducerea studenților de la master în problematica surselor și metodologiei specifice demografiei istorice, a genezei și dezvoltării acestei discipline științifice. De asemenea vizează familiarizarea masteranzilor cu sursele primare de demografie istorică și cu izvoarele statistice proprii istoriei populației în epocile modernă și contemporană, precum și expunerea principalelor teorii demografice din epocile modernă și contemporană referitoare la factorii care au influențat creșterea-scăderea populației în segmentul cronologic abordat. Cursul mai înfățișează liniile generale ale dinamicii populației Europei în secolele XVIII-XX, prezentând ca studiu de caz și specificul regimului demografic din România în această perioadă.
7.2 Obiectivele specifice	• Familiarizarea cu bibliografia specifică domeniului • Analiza critică a surselor statistice • Elaborarea unor studii și articole sintetice pe baza bibliografiei și a recensămintelor.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Demografie. Constituirea demografiei ca știință.	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	
2. Demografia istorică	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	
3-4 Noțiuni de bază în demografie și demografie istorică	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	
5. Factorii care au influențat de-a lungul istoriei evoluția populației.	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	
6-7. Dinamica populației mondiale din antichitate până în epoca modernă	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. Populația Europei în secolul al XVIII-lea. Revoluții politice și schimbări demografice	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	
9-10. Revoluția demografică în secolul al XIX-lea. “Explozia albă”	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	
11-12. Evoluția populației europene în secolul XX.	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	
13-14. Tendințe recente în evoluția populației Europei	Prelegerea intensificată, Problematicizarea	

Bibliografie

Bibliografie obligatorie

1. Massimo Livi Bacci, Populația în istoria Europei, Iași, 2003

2. Traian Rotariu, Demografie și sociologia populației. Fenomene demografice, Iași, 2003

3. Cornelia Mureșan, Introducere în demografie, Cluj-Napoca, 2005

* Lucrările sunt accesibile la Biblioteca Centrală Universitară “Lucian Blaga” sau/și la filialele acesteia de la Istorie și Sociologie

Bibliografie opțională:

1. P.Guillaume, J.P.Poussou, Démographie historique, Paris,1970, p.136-412

2. Ioan Bolovan, Sorina Paula Bolovan, “Registrele parohiale de stare civilă din Transilvania - izvoare de demografie istorică”, în Revista arhivelor, seria a II-a, 1, nr.1-2, 1995, p. 47-51

3. Massimo Livi-Bacci, “New Dimensions for Historical Demography”, în vol. Historiens et populations. Liber Amicorum Étienne Hélin, Louvain-la-Neuve, 1991, p. 11-23

4. Mihai Țarcă, Demografie, București, 1997

5.Vladimir Trebici, Demografia, București, 1979

6. Ioan Horga, “Considerații pe marginea evoluției demografiei istorice: metodă, surse de documentare, modelare proprie”, în vol. Istoria – ca experiență intelectuală, coord. Corneliu Crăciun, Antonio Faur, Oradea, 2001, p.432-446;

7. Ioan Bolovan, Antoinette Fauve-Chamoux și Solvi Sogner *A Global History of Historical Demography. Half a Century of Interdisciplinarity*, Peter Lang, Bern, 2016, 683 pag.

8. L.Roman, “Demografia istorică în lume la sfârșit de mileniu”, în Revista de istorie, 42, nr. 4, 1989

9. M.Fleury, L.Henry, Nouveau manuel de dépouillement et d exploitation de l etat civil ancien, Paris, 1965

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1-2.Activități practice, vizita la Arhivele Naționale Cluj. Registrele parohiale de stare civilă	Dezbateri, Brainstorming	
3-4. Teorii demografice	Dezbateri, Brainstorming	
5.T.R. Malthus	Dezbateri, Brainstorming	
6-7. Familia în epocile modernă și contemporană.. Tehnici de reconstituire a familiei	Dezbateri, Brainstorming	
8-10. Evoluția populației în spațiul Românesc	Dezbateri, Brainstorming	
11-14. Revoluțiile/tranzițiile demografice	Dezbateri, Brainstorming	

Bibliografie

1. P.Guillaume, J.P.Poussou, Démographie historique, Paris,1970, p.136-412
2. Radu Ștefan Vergatti, Populație. Timp. Spațiu. Privire asupra demografiei istorice universale, Brăila 2003
3. Histoire des populations de l'Europe, tome I-III, sous la direction de Jean-Pierre Bardet et Jacques Dupaquier, Paris, Fayard, 1999
4. Recent demographic developments in Europe – 2002, Council of Europe Publishing House, Strasbourg
5. Pierre Chaunu, Civilizația Europei în secolul luminilor, vol. I, București, 1986
6. D.Prodan, Teoria imigrației românilor în secolul al XVIII-lea, Sibiu, 1944
7. Leonardo Benevolo, Orașul în istoria Europei, Iași, 2003
8. Massimo Montanari, Foamea și abundența. O istorie a alimentației în Europa, Iași, 2003
9. Ioan Bolovan, Transilvania între revoluția de la 1848 și Unirea din 1918. Contribuții demografice, Cluj-Napoca, 2000
- 10.idem, Transilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului XX. Realități etno-confesionale și politici demografice, Cluj-Napoca, 2000

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este coroborat cu așteptarea celor ce au în gestiune problemele demografice actuale, ale beneficiarilor educației pentru eficientizarea învățării active

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen parțial	Scris	25%
	Examen final	Scris sau/și oral	25%
10.5 Seminar/laborator	Participare la dezbateri	Oral	25%
	Redactare referat de semestru	Scris	25%
10.6 Standard minim de performanță			
•			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

 Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
								

Data completării:

...

Semnătura titularului de curs

[Signature]

Semnătura titularului de seminar

[Signature]

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică."